

Fekete István író, költő (1900, Gölle - 1970 Budapest)

Fekete István 1900. január 25-én született a Somogy megyei Göllén. Apja Fekete Árpád tanító, anyja Sipos Anna. Az elemi iskola első négy osztályát Göllén végezte. Három lánytestvére is született, a család körülményei így jelentősen megváltoztak, ezért édesapja úgy döntött, hogy kéri nyugdíjaztatását és a közeli Kaposvárra költöznek, hogy gyermekei iskoláztatását megoldja. Fekete István már Kaposváron kezdi el az ötödik osztályt, majd egy fiúiskola első osztályába kerül, ahol megtalálja önmagát és barátokra is szert tesz.

Amikor 14 éves, kitör az első világháború. 15 évesen befejezi az elemi iskolát, majd egy hároméves kereskedelmi iskolába iratkozik. A tanulás jól megy neki, de az unalmas, száraz tananyag elől jobban vágyik a város széli rétek, erdők világába. 1917. nyarán Somogyfajszra utazik, nagypai nagynénjéhez. Ez a kirándulás arról nevezetes, hogy itt szerzi első vadászélményét. Patronos puskával járja az erdőket, mezőket és sikerül elejtenie első rókáját. 1917-végén besorozzák katonának, bár olyan gyalogezredbe kerül, aminek Kaposváron is van zászlóalja, így a városban marad. 1918-ban tavaszán érettségit tesz, ezután Gödöllőre kerül egy tartalékos tiszti iskolába. **1923-ban felveszik a Debreceni Gazdasági Akadémiára, de csak az első félévet végzi el. 1924. januárjában Magyaróváron folytatja tanulmányait.**

<http://www.mtk.nyme.hu/index.php?id=137>

Az Alföld nem tetszett neki, visszavágyott a Dunántúl dimbes-dombos vidékére. 1926-ban mezőgazdászként végzett. A város és az Akadémia emléke nem múlt el nyomtalanul életében. A Szigetköz és a Hanság, valamint Magyaróvár belvárosa a tanintézetnek helyet adó Vár épületével, a Lajta több ágával, Fekete Istvánt is megihlették.

Fekete István 1924-ben.

Az író az 1920-as években hivatásos katona volt és közben végezte el a Magyaróvári Gazdasági Akadémiát.

Az Akadémia kapujánál 1925-ben

A magyaróvári várépület 1925-ben

A frissen végzett mezőgazdász Bakócán, gróf Mailáth György birtokán kap állást. Kora hajnalban kel, lóháton járja be az uradalmat. Az erdőről, a földekről hazatérve gyakran ragad tollat, hogy élményeit, megfigyeléseit feljegyezze. Munkája során ismét lehetősége nyílik arra, hogy visszatérjen a természethez. A faluban megismerkedik egy hölgygel, Piller Edittel, a bakócai belgyógyász főorvos lányával. Vele 1929. december 12-én házasságot is köt. A fiatal házaspár az esküvő után Ajkára költözik, első közös otthonukba. Itt kap állást vezető gazdatisztként a holland származású, disznókereskedésből lett földbirtokos, Nirnsee Ferenc birtokán. Munkája alatt fellendül a birtok, hírnevet szerezve neki és gazdájának egyaránt. Tejüzemet szervez az uradalomban, búzavetőmagot nemesít, a kiállításokon pedig rendszeresen díjat nyernek az ő irányítása alatt tenyésztett kosok. Gyakorlott, tapasztalt, feladatát kiválóan értő szakember, aki gazdatisztként tekintélyt vált ki magának. Virradattal indul útnak, és késő este érkezik haza. Lovon járja az uradalom földjeit, az állattenyésztő telepeket, amelyek nagy területen, szétszórtnak vannak. Gazdát és cselédet egyaránt tisztelettel köszönt. Keveset beszél és kevés szóból is ért. Hangja csendes és szelíd, az emberhez szól, a munkatárshoz, akit a földművelésnél keservesen kemény munkájában önmagával egyenrangúnak tekint.

Kislánya, Edit, 1930-ban, fia, István, 1932-ben születik meg. Első verse egy rövidke költemény a békéről 1916-ban megjelenik a Zászlónk című diákújságban. Nem tanult író, hanem született tehetség. Diák éveit katonasorban és akadémistaként is írógatott. Ezek az írások csak rövid vázlatok voltak. Első felnőtt írásai rövid lélegzetű megfigyelések, elsősorban a vadászat vadgazdálkodás témaköréből, amelyekkel, mint a birtok gazdatisztje találkozik a mindennapi munkája során. Ezeket a Nimród vadászújság szerkesztőjének, Kittenberger Kálmánnak küldi el, aki megjelenti azokat. Kittenberger ébreszti rá arra, hogy tudása, mondanivalója érték, amelyet másokkal is meg kell osztani. Első cikkét a Nimródban újabbak követik. Ezekben a madarak vonulásáról, a vadak viselkedéséről, szokásairól, a vadászat etikájáról ír. Egy év múlva Kittenberger levélben kéri, hogy látogassa meg a szerkesztőségben. A pályakezdő vadászíró és a neves Afrika-vadász, író és lapszerkesztő személyes találkozásuk elmélyíti egymás iránt érzett kölcsönös rokonszenvüket. Fekete István

nagyszerű embert ismer meg Kittenberger Kálmánban, akire egész életében tisztelettel tekint, és közöttük szoros, halálukig tartó barátság kötődik.

1936-ban a Gárdonyi Géza Társaság történelmi regénypályázatot hirdet. Ekkor írja meg **A koppányi aga testamentumát**. Ez volt első könyve és rögtön a pályázat első helyezettje lett. 1939-ben a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda magyar nemzeti szellemiségű regény pályázatán, melyre összesen 193 író küldte be pályaművét, a Zsellérek című regénye kapta a 3000 pengős első díjat. Következő kisregénye a **Csí** 1940-ben jelenik meg. Főszereplői madarak, pontosabban egy fecskepár. A magyar parasztság helyzetéről, a feudális úr-paraszti viszonyról **Gyeplő nélkül** című könyvében rajzol átfogó képet (1948). Első regényeinek megszületése után mind gyakrabban látogat Pestre, írói feladatai ide szólítják. Kiadóhivatalokban, szerkesztőségekben fordul meg, új megbízásokat, feladatokat kap. 1940-ben a Kisfaludy Társaság soraiba választja. Ismeretségi köre bővül, ismeretséget köt a kor jeles íróival. Nem sokkal később színdarabot is ír, **Hajnalodik** címmel. A drámát telt ház előtt játsszák a Magyar színházban és a Kamaraszínházban is, amely a második világháború kitöréséig közel száz előadást ér meg. Ezután pedig Bánki Viktor filmrendező kéri fel egy forgatókönyv elkészítésére. Egy hét alatt megírja a **Doktor Kovács István** című film forgatókönyvét, amely számára újabb sikert hoz. Időközben az ajkai uradalom gondjai mind terheesebbé válnak számára, írói munkássága elé egyre nagyobb terheket gördítenek.

A második világháború utáni évek életének egyik legnehezebb időszaka. Nézetei miatt bántalmazták, írásait nem adták ki. Állandó állást sehol nem kapott, alkalmi munkából (például uszályrakodás) tartotta el családját 1951 őszéig, amikor végre tanári álláshoz jutott a kunszentmártoni Halászmesterképző iskolában. Itt készül a **Kele**, valamint **Lutra** című regénye. 1955-ben végre megtörik a jég: a **Halászat** című műve kezdi a sort; a Mezőgazdasági Könyvkiadó tankönyvként adja ki. A Kele következik, a Magvető gondozásában. A Lutra 1955-ben jelenik meg, megelőzve a **Bogáncsot**, a **Tüskevárt** és a **Vukot**. Ezzel véget ér száműzetése az ötvenes évek irodalmi életéből. Megírja **Pepi-kert** című könyvét, amely a szarvasi arborétum történetét meséli el, annak történelmi hátteret festve. 1960-ban a Tüskevárért **József Attila díjjal tüntetik ki**. 1965-ben jelenik meg a **Csend**, mintegy bevezetéseként a három kötetre tervezett életrajzi regényének, amelyből-utolsó írásaként csak a **Ballagó idő** készülhetett el. E regénye már írói számvetés is, visszatekintés az elmúlt, emlékké vált java életre. Az 1968-ban megjelent, **Barangolások** című elbeszéléskötete elsősorban felnőtt vadászélményeit foglalja egybe. 1968-ban másodjára kap szívinfarktust, orvosai ennek fő okaként a rengeteg cigarettát tartják. 1969 őszén az Akadémia mátraházi üdülőjében éri a következő rosszullét, a gyöngyösi kórházba szállítják. Hetvenedik születésnapának méltó megünnepléseként megkapja a Munka Érdemrend arany fokozatát. Betegsége közben egyre súlyosbodik, 1970. június 23-án örökre lehunyja szemeit Budapesten. Szerettei, ismerősei, olvasói június 25-én vettek tőle végső búcsút a Farkasréti temetőben. Fekete Istvánt a természettel együtt élő, titkát ismerő, vele naponta találkozó ember élményei avatták íróvá. Új műfajt teremtett, amellyel a civilizáció révén a természettől eltávolodott embert újra természetközeli tudta hozni. Életútját, munkásságát talán az alábbi, tőle származó idézettel jellemezhetnénk: „*Kerestem az utat, a patakot, a nádast, a cserszagú erdőt...s közben-megtaláltam a Hazámat.*”

Emléktábla: Orbánhegyi út 7.

Magyaróvári Gazdasági Akadémia madártávlatból